

УДК 631.17.001.76

Ж. В. Гарбар,

д. е. н., доцент, професор кафедри аграрного менеджменту та маркетингу,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0003-3492-9224

К. С. Майбородюк,

аспірант кафедри аграрного менеджменту та маркетингу,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця
ORCID ID: 0000-0003-0803-6983

DOI: 10.32702/2306-6792.2021.9—10.11

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК БАЗИС ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Zh. Harbar,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department
of Agricultural Management and Marketing, Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia
K. Maiborodiuk,

Postgraduate student of the Department of Agricultural Management and Marketing,
Vinnytsia National Agrarian University, Vinnytsia

INNOVATIVE MANAGEMENT AS A BASIS FOR INNOVATIVE DEVELOPMENT OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

У статті з'ясовано сутність та роль інновацій як джерела інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств. Узагальнено та систематизовано аспекти визначення сутності інноваційного менеджменту як науки та мистецтва, як виду діяльності, як процесу управління. Визначено мету, основні завдання управління інноваціями аграрних підприємств. Доведено, що стратегічне управління інноваціями є ефективною складовою інноваційного менеджменту. Наведено класифікацію стратегій інноваційного розвитку та особливості їх застосування. Зазначено, що успішність управління інноваційним розвитком значною мірою залежить від виваженості системи стимулювання інноваційної діяльності. Виокремлено низку чинників, які стимулюють та стримують інноваційну діяльність сільськогосподарських підприємств України, запропоновано шляхи вирішення даних проблем. Доведено, що ефективна інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств створенням динамічної і гнучкої системи управління, яка спирається на широке делегування повноважень тим рівням менеджменту, що можуть продукувати інноваційні ідеї і втілювати їх у процес виробництва.

The article clarifies the essence and role of innovation as a source of innovative development of agricultural enterprises. The search for effective organizational forms of innovation management requires increasing attention to innovation management as a set of certain organizational and economic methods and forms of management of all stages and types of innovation processes in the enterprise. Aspects of defining the essence of innovation management as a science and art, as a type of activity, as a management process are generalized and systematized. The purpose, the main tasks of innovation management of agricultural enterprises are determined. It is proved that strategic innovation management is an effective component of innovation management. An important condition for the effective functioning of agricultural production is the expanded reproduction, which occurs in the interaction of economic and natural-biological processes. Therefore at management of innovations it is necessary to consider requirements not only of economic laws, but also laws of the nature: equivalence, irreplaceability and set of vital factors, laws of a minimum, an optimum and a maximum. The classification of strategies of innovative development and features of their application are given. Strategic innovation management is an important component of innovation management, as it solves a wide range of issues of planning and implementation of innovation projects and programs. It is noted that the success of innovation development management largely depends on the balance of the system of stimulating innovation. A number of factors that stimulate and constrain the innovative activity of agricultural enterprises of Ukraine are identified, and ways to solve these problems are proposed. It is proved that effective innovative activity of agricultural enterprises is the creation of a dynamic and flexible management system, which is based on a broad delegation of authority to those levels of management that can produce

innovative ideas and implement them in the production process. Changing economic conditions require intensive innovation, increasing attention to the effective organization of research and development, the organization of innovations at all stages of the life cycle of agricultural products.

Ключові слова: інновації, інноваційний менеджмент, сільськогосподарські підприємства, інноваційний розвиток, стратегія, агропромисловий комплекс.

Key words: innovations, innovation management, agricultural enterprises, innovative development, strategy, agro-industrial complex.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний економічний розвиток неможливий без посилення наукоємності продукції. Сільське господарство не є виключенням, адже інновації сприяють модернізації та структурній перебудові, підвищенню конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств та ефективності виробництва. Тому, власне, виникає необхідність формування багаторівневої, організаційної форми управління нововведеннями на сільськогосподарських підприємствах.

Пошук ефективних організаційних форм управління нововведеннями вимагає підвищення уваги до інноваційного менеджменту як сукупності визначених організаційно-економічних методів і форм управління всіма стадіями сільськогосподарського виробництва та видами інноваційних процесів на підприємстві.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вивчення умов організації та форм управління інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств є одним із найбільш значущих наукових завдань як для вітчизняних, так і для зарубіжних вчених і практиків.

Серед зарубіжних дослідників, які вивчали вплив інновацій на різні галузі економіки, слід назвати: Л. Абалкіна, І. Ансоффа, В. Василенко, Є. Добриніна, А. Дамодаран, П. Друкера, В. Ойкена, Р. Такера, А. Топіліна, А. Файоля, Р. Фатхутдінова, У. Шарпа, Ф. Шакірова, А. Шеремета, Й. Шумпетера та ін.

На формування концепції інноваційного розвитку значно вплинули дослідження провідних вітчизняних вчених, таких, а саме: В. Андрійчук, А. Гайдучий, Т. Дудар, М. Йохна, М. Кісіль, М. Коденська, М. Корецький, М. Кропивко, М. Крупка, В. Мельниченко, П. Микитюк, Г. Підлісецький, Т. Скрипка, В. Стадник, А. Чупіс, О. Шестопаль, В. Юрчишин, О. Яновська та ін.

Водночас, відаючи належне науковим напрацюванням вітчизняних та зарубіжних вчених у дослідженні цієї проблематики, потрібно відзначити, що досі деякі питання потребують подальших наукових досліджень та пошуку шляхів їх вирішення.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є визначення сутності та особливостей інноваційного менеджменту сільськогосподарських підприємств, обґрунтування проблемних аспектів та перспектив застосування цієї сфери управління на підприємствах України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інноваційний розвиток будь-якої галузі національної економіки передбачає створення умов для позитивних тенденцій економічної динаміки, яка забезпечує створення й впровадження інновацій.

"Інновації" — термін, який широко застосовують як самостійно, так і для характеристики споріднених понять: інноваційна діяльність, інноваційний процес, інноваційний менеджмент, інноваційне рішення та ін.

Існують різні визначення поняття "інновація", у залежності від власного розуміння науковця (табл. 1). "Інновації" розглядаються вченими багатоаспектно — як система, зміна, процес чи результат впровадження.

Таким чином, інновація за своєю суттю — це застосування у тій чи іншій сфері суспільної діяльності результатів науково-технічного прогресу, інтелектуальної праці, нововведення у процес виробництва з метою підвищення ефективності функціонування підприємства, його конкурентоспроможності, розвитку загалом.

Слід відзначити, що у сільському господарстві процесу розробки інновацій та їхньому впровадженню притаманні певні особливості:

- головним засобом виробництва у сільському господарстві є земля;
- сільськогосподарське виробництво має сезонний характер;
- існує висока залежність від природної зони і клімату;
- здійснюється взаємодія людини з живою природою у вигляді тварин та рослин.

В агропродовольчій сфері, на відміну від інших сфер, інноваційний розвиток відбувається більш повільно, що вимагає особливої уваги.

Таблиця 1. Визначення поняття "інновація" науковцями

Автор	Визначення
Т. Дудар, В. Мельниченко [2, с. 14]	Кінцевий результат креативної діяльності, втілений у виведеному на ринок новому чи вдосконаленому продукті, технологічному процесі, що використовується у практичній діяльності, або новому підході до надання споживчих послуг
Ф. Ніксон [5, с. 12]	Сукупність технічних, виробничих та комерційних заходів, які зумовлюють появу на ринку нових та покращених промислових процесів та обладнання
Б. Санто [6, с. 7]	Такий суспільно-технічно-економічний процес, який через практичне використання ідей та винаходів приводить до створення кращих за своїми властивостями виробів, технологій та у випадку, якщо вони орієнтовані на економічну вигоду, прибуток; їх поява на ринку може принести додатковий успіх
Й. Шумпетер [10]	Зміна з метою впровадження і використання нових виглядів споживчих товарів, нових виробничих, транспортних засобів, ринків і форм організації в промисловості
В. Стадник, М. Йохна [8]	Кінцевий результат креативної діяльності, втілений у виведеному на ринок новому або вдосконаленому продукті, технологічному процесі, який використовується у практичній діяльності, або новому підході в наданні споживчих послуг

Інноваційна діяльність у сільському господарстві пов'язана переважно з новими сортами рослин, виведенням нових порід тварин, новими ресурсозберігаючими технологіями, новою технікою. Застосування інновацій у сільському господарстві, у більшості випадків, не призводить до появи нових видів продукції, а змінює характерні властивості сільськогосподарської продукції, що виробляється.

Основною умовою ефективного функціонування сільськогосподарського виробництва є розширене відтворення, яке відбувається у взаємодії економічних і природно-біологічних процесів. Тому при управлінні інноваціями потрібно враховувати вимоги не тільки еко-

номічних законів, а й законів природи: рівнозначності, незамінності та сукупності життєвих чинників, законів мінімуму, оптимуму й максимуму [1, с. 93].

Впровадження інновацій на сільськогосподарських підприємствах відбувається цілеспрямовано, з метою поліпшення умов функціонування підприємства, підвищення його конкурентоздатності, тому можна стверджувати, що інновація є цільовою зміною підприємства як системи.

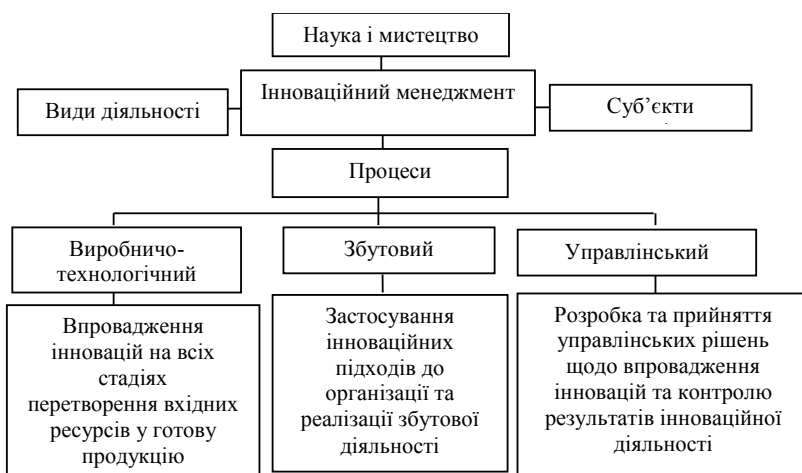
На шляху вітчизняних сільськогосподарських підприємств України виникає безліч перешкод, вони не можуть конкурувати з діяльністю закордонних транснаціональних компаній. Сільськогосподарські підприємства не можуть собі дозволити новітні технології на рівні з закордонними сільськогосподарськими виробниками. Впровадження інновацій зводиться до купівлі нової закордонної техніки та технологій, але в більшості випадків тієї, що була у використанні, більшість сільгоспвиробників продовжують експлуатувати морально і фізично зношену техніку та технології [3, с. 97].

Ефективна інноваційна діяльність сільськогосподарських підприємств забезпечується створенням динамічної і гнучкої системи управління, яка спирається на широке делегування повноважень тим рівням менеджменту, що можуть продукувати інноваційні ідеї і втілювати їх у процес виробництва. Власне, саме такою системою є інноваційний менеджмент, який слід розглядати не лише як складову загального менеджменту, а і як одну із функціональних систем управління.

Інноваційний менеджмент являє собою самостійну галузь управлінської науки та професійної діяльності, яка спрямована на формування й забезпечення умов інноваційного розвитку будь-якої організації [4, с. 8].

На рисунку 1 наочно представлено аспекти визначення сутності інноваційного менеджменту.

Як наука і мистецтво управління інноваційний менеджмент базується на теоретичних положеннях загального менеджменту, серед яких визначальними є закони та закономірності динамічних систем, принципи, функції, форми й методи цілеспрямованої діяльності людей у процесі управління цими системами. Мистецтво як функціональний елемент інноваційного управління забезпечує повноцінне

Рис. 1. Аспекти визначення сутності інноваційного менеджменту

використання знань, ідей, досвіду, прийняття творчих рішень керівниками і спеціалістами, розвиток ініціативи всіх учасників інноваційної діяльності в організації.

Як вид діяльності інноваційний менеджмент являє собою сукупність процедур, що утворюють загальну схему управління інноваційним процесом. Ця сукупність складається з відповідних функцій управління, кожна з яких розпадається на окремі види роботи (етапи), що пов'язані з багатогранною діяльністю підприємства і виконуються у відповідній послідовності [4, с. 10].

Таким чином, інноваційний менеджмент як процес розглядається як послідовне виконання управлінських функцій на всіх етапах реалізації інноваційної діяльності на підприємстві та стосується виробничо-технологічних, збутових і управлінських процесів.

Суб'єктами управління в інноваційному менеджменті можуть бути менеджери і спеціалісти різного рівня залежно від об'єкта управління.

Теоретичною основою інноваційного менеджменту є економічна теорія, що вивчає закони та закономірності динамічних систем, і теорія загального менеджменту організацій, яка формує принципи, функції, форми й методи управління цілеспрямованою діяльністю людей у процесі реалізації цілей функціонування і розвитку організації.

Отже, завданням інноваційного менеджменту сільськогосподарського підприємства є ефективно управління інноваційною діяльністю підприємства, що сприяє його здатності брати участь в інноваційних процесах, створювати чи залучати інновації, які забезпечують його розвиток, економічну стійкість, міцні конкурентні позиції, тривале та успішне функціонування на ринку.

Інноваційний менеджмент як апарат управління інноваціями передбачає створення певної ієрархічної організаційної структури, до складу якої входять спеціалізовані підрозділи управління, керівники різних рівнів, які наділяються повноваженнями на прийняття та реалізацію відповідних управлінських рішень і несуть відповідальність за їхні результати.

Специфіка інноваційних процесів як об'єктів управління припускає особливий характер праці менеджерів у цій сфері і вимоги, пропонувані до них. Праця менеджера носить творчий характер, вимагає різнобічних знань, припускає схильність особистості до аналітичної діяльності й уміння концентруватися у визначені моменти часу на конкретних проблемах на

конкретних проблемах. Оскільки основним предметом праці менеджера є науково-технічна й управлінська інформація, то обов'язковою умовою його ефективної роботи виступають знання сучасних інформаційних технологій в управлінні інноваціями та уміння користуватися ними [9, с. 17].

Також важливою складовою інноваційної діяльності є праця висококваліфікованих технологів, конструкторів, маркетологів, економістів, фінансистів, які виконують специфічні функції з технологічного проектування і конструювання новацій, забезпечення фінансами науково-дослідних і проектно-пошукових робіт, калькулювання витрат ресурсів, цінового проектування, просування на ринок тощо.

Слід зазначити, що цілі інноваційного менеджменту сільськогосподарських підприємств мають генетичну підпорядкованість щодо головної мети діяльності підприємства, а саме: задоволення суспільних потреб у продукції та послугах. Ця парадигма загальновизнана в економіці, соціології та інших науках.

Розробка значної частки інновацій в сільському господарстві має регіональний характер, оскільки характеристики об'єкту повинні відповідати особливостям природних та кліматичних умов та тісно пов'язані з екологією та збереженням природних ресурсів.

Інноваційна діяльність сільськогосподарського підприємства — це не тільки розв'язання технічних завдань зі створення нового продукту, нової технології чи удосконалення наявних, а й відбір перспективних науково-технологічних досягнень, своєчасне патентування винаходів, просування наукомістких товарів на ринок. Тому узгоджене вирішення цих завдань забезпечує поступальний, пропорційний, ефективний розвиток сільськогосподарських підприємств, їхню економічну стійкість.

Стратегічне управління інноваціями є складовою інноваційного менеджменту, оскільки вирішує широкий спектр питань планування та реалізації інноваційних проектів і програм, які розраховані на якісні зміни в діяльності організації на ринку, у виробництві або в соціальній сфері підприємства (табл. 2).

Необхідно проаналізувати стан розвитку науково-інноваційної сфери, види існуючих науково-інноваційних структур, напрями їхньої діяльності та можливість конкуренції між ними, перспективи розвитку. Для цього обираються фактори, що приймаються за основу для з'ясування інноваційної стратегії сільськогосподарського підприємства.

Таблиця 2. Стратегії інноваційного розвитку

Види стратегій	Підприємства, які її використовують	Ресурси, які необхідно мати	Мета стратегії
Стратегія наступу	Підприємства, які будують свою діяльність на принципах підприємницької конкуренції	Потужна науково-дослідна та проектно-конструкторська база, яка могла б не лише створити власні нові продукти, а й вдосконалити вже існуючі	Досягнення технічного та ринкового лідерства шляхом створення і впровадження нових продуктів
Стратегія захисту	Потужні високотехнологічні підприємства	Сформована науково-дослідна сфера	Утримання конкурентних позицій підприємства на вже існуючих ринках
Імітаційна стратегія	Фірми-імітатори, які придбали у фірми-піонера ліцензію на нововведення	Ліцензія на певні нововведення	Копіювання основних споживчих властивостей нововведень, та досягнення при їхньому виробництві певних переваг
Залежна стратегія	Великі компанії, які мають фірми-субпідрядники	Успіх у споживачів основного продукту головної («батьківської») фірми	Активна участь у світовому інноваційному процесі
Традиційна стратегія	Підприємства, що зайняли ринкову нішу завдяки унікальності їхнього продукту	Стале ринкове становище та споживчі переваги їхньої продукції	Удосконалення форм обслуговування традиційної продукції
Стратегія «за нагодою»	Підприємства зі швидким опануванням інформації й можливостей, які виникають у зовнішньому середовищі	Відсутність власної науково-технічної діяльності	Знаходження особливої ніші на ринках товарів і послуг, яка має споживача, а отже користується платоспроможним попитом
Змішана стратегія	Транснаціональні корпорації	Функціонування у різних сферах бізнесу і на різних ринках	Поєднання різних стратегій при реалізації декількох інноваційних проектів щодо різних видів продукції підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [2].

У загальному вигляді розробка стратегії інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств передбачає:

- прийняття стратегічних завдань, оцінку можливостей та ресурсів для їхнього виконання;
- аналіз альтернатив;
- підготовку конкретних програм, проєктів, бюджетів;
- оцінку сильних та слабких сторін діяльності сільськогосподарських підприємств із врахуванням обраних цілей.

Сильні та слабкі сторони сільськогосподарського підприємства, які стосуються безпосередньо інноваційної діяльності, дають змогу оцінити інноваційний потенціал підприємства, який формує його здатність створювати й використовувати інновації та в подальшому впливає на вибір і реалізацію інноваційної стратегії.

Критеріями ефективності інноваційних процесів є економічні показники, за допомогою яких можна визначити приріст економічного результату відносно витрат. При цьому прибу-

ток і дохідність інновацій виступають не як мета, а як важлива умова і результат здійснення інноваційної діяльності — створення нових продуктів, технологій, послуг, що впливають на рівень життя суспільства [4, с. 15].

Велике значення для підвищення ефективності інноваційного розвитку на сільськогосподарських підприємствах має комплекс використання таких принципів менеджменту:

- створення атмосфери творчості, яка стимулювала б пошук та освоєння нових ідей;
- націленість усієї інноваційної діяльності на потреби ринку сільськогосподарських товарів;
- визначення пріоритетних напрямів інноваційних змін, виходячи з цілей і завдань фірми;
- скорочення кількості рівнів в управлінській структурі з метою прискорення процесу;
- прийняття рішень у системі "дослідження — виробництво — збут".

Успішність управління інноваційним розвитком того чи іншого сільськогосподарського підприємства значною мірою за-

лежить і від виваженості системи стимулювання інноваційної діяльності. Вона має містити дієві стимули до інноваційної діяльності для всіх учасників інноваційного процесу, пробуджувати в них мотиви до творчої праці, створювати взаємовигідний економічний механізм регулювання їхніх взаємовідносин.

Відповідно, мотивація інноваційної поведінки становить собою сукупність потреб і мотивів, що спонукають працівника або до інноваційної діяльності задля створення й впровадження нових продуктів, технологій, послуг або, навпаки, до їхньої купівлі й використання у своїй діяльності та повсякденному житті. Тому мотивацію до інновацій можна розглядати двояко: як мотивацію до їхнього створення й впровадження та мотивацію до використання інновацій.

Що стосується працівників, мотивувати (спонукати) їх до здійснення інноваційної діяльності сільськогосподарське підприємство може використовуючи:

— економічні (матеріальні) мотиви: розмір заробітної плати, система надбавок та премій, разові винагороди, доплати тощо;

— неекономічні мотиви: кар'єрний ріст, тренінги, стажування, соціальний пакет та ін.

Сільськогосподарське підприємство повинна мотивувати держава шляхом фінансової підтримки. Це можуть бути: інвестиції, дотації, пільгові кредити, податкова знижка тощо.

Досвід розвинених країн свідчить, що розвиток сільськогосподарських підприємств залежить від прямої державної підтримки. Зокрема, в ЄС на субсидії щорічно виділяється близько 40% усього бюджету Європейського Союзу. У структурі компенсаційних виплат 75% становлять виплати з розрахунку на земельну площу і поголів'я худоби.

У європейській практиці застосовують різні інструменти фінансового стимулювання сімейних фермерських господарств, серед яких:

— компенсація частини витрат на сплату відсотків за кредитами;

— створення дієвої системи земельно-іпотечного кредитування;

— надання гарантій при кредитуванні, що зумовлює зниження відсоткової ставки за кредитами у зв'язку зі зменшенням ризику неповернення коштів;

— розвиток лізингу, що сприяє активізації інвестиційних вкладень;

— стимулювання інноваційної діяльності через діючі венчурні фонди;

— формування регіональних фондів кредитування суб'єктів аграрного підприємництва [7, с. 123].

Державна підтримка аграрного підприємництва в Україні знаходиться у фазі систематизації чинників розвитку, пошуку невикористаних резервів підвищення його ефективності у сімейних фермерських господарствах. Тому використання зарубіжного досвіду з урахуванням української специфіки набуває важливого значення для українських сільськогосподарських підприємств.

Таким, чинном, мотивація є однією з головних функцій в інноваційному менеджменті, метою якої є підвищення ефективності функціонування сільськогосподарського підприємства на основі формування адекватної організаційної культури, мотивації інноваційної поведінки, розвитку лідерського потенціалу.

Звичайно, варто відмітити, що реалізація інновації на ринку пов'язана з великим ризиком.

За даними американського економіста Е. Менсфілда, результати приблизно 60% на-

укових досліджень і розробок, що проводились 120 американськими промисловими фірмами, не потрапляли на ринок. З кожних десяти виробів, виробництво яких освоєно, п'ять не витримували ринкових випробувань, а з п'яти, що залишились конкурентоспроможними, виявлялись тільки два, тобто 8% від 100% наукових досліджень і розробок [4, с. 15].

Інноваційний менеджмент — система управління, яка має на меті координацію й узгодження функціонування та взаємодії внутрішніх і зовнішніх структурних елементів інноваційного процесу, гармонізацію розвитку інноваційного процесу на сільськогосподарських підприємствах.

Стратегія інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств має бути гнучкою і у разі ринкових змін здатною швидко трансформуватися в іншу. Стратегія інноваційного розвитку може бути складовою частиною стратегії підприємства і доповнювати функціональні стратегії або бути визначальною взагалі.

Позитивними змінами впровадження інновацій та новітніх розробок у виробництво мають стати:

— підвищення ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств;

— підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на внутрішньому та зовнішніх ринках;

— підвищення якості продукції;

— впровадження енергозберігаючих та ресурсозберігаючих технологій;

— економізація виробничих процесів тощо.

Умовами й чинниками, що сприяють інноваційному розвитку сільськогосподарського виробництва, є перехід до ринкового способу господарювання, наявність природних ресурсів, значний науково-освітній потенціал, ємнісний внутрішній продовольчий ринок, можливість виробляти екологічно безпечні, натуральні продукти харчування.

У якості негативних умов слід назвати послаблення наукового потенціалу аграрної науки, своєрідність підходів і методів до управління інноваційними виробничими процесами, необхідність поєднання різних типів інновацій та посилення ролі держави в стимулюванні та просуванні інновацій, високий рівень ризиків інноваційних процесів у сільському господарстві.

До умов і чинників, що гальмують освоєння інновацій у сільському господарстві, відносяться також звуження внутрішнього попиту на продовольство, скорочення державної підтримки сільського господарства й державного фінансування науково-технічних програм, не-

розвиненість системи кредитування та високі ставки за кредитами, відсутність інноваційної інфраструктури та державної інноваційної політики й стратегії, недостатній рівень підготовки кадрового персоналу у сфері інноваційного менеджменту [1, с. 95].

Мінливі економічні умови вимагають інтенсивної інноваційної діяльності, підвищення уваги до ефективної організації досліджень та розробок, організації нововведень на всіх стадіях життєвого циклу сільськогосподарської продукції, зниження інноваційних ризиків, стратегічного управління в діяльності кожного підприємства.

Модель інноваційного розвитку України в сільському господарстві має забезпечити об'єднання зусиль державних органів, установ, організацій, закладів науково-технічної сфери, підприємницького сектора економіки на користь прискореного використання досягнень науки і технологій з метою реалізації стратегічних інтересів — як національних, так і підприємницьких.

ВИСНОВКИ

Інноваційний менеджмент — це сукупність економічних, мотиваційних, організаційних і правових засобів, методів і форм управління інноваційною діяльністю конкретного об'єкта управління з метою одержання найоптимальнішим шляхом економічних результатів цієї діяльності.

Інноваційний менеджмент націлений на забезпечення ефективного функціонування інноваційного процесу на підприємстві з метою створення можливості його конкурентоспроможності на ринку в довгостроковій перспективі.

Реалізація механізму управління інноваційними процесами в сільському господарстві є передумовою суттєвих радикальних рішень у сфері економічного, господарського та суспільного життя нашої країни.

Література:

1. Донець О. Інновація та її особливості в аграрному секторі економіки України. Економічний аналіз. 2013. № 12. Ч. 1. С. 92—97.
2. Дудар Т.Г., Мельниченко В.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 250 с.
3. Мартинюк М.А., Ратошнюк Т.М. Інновації в сільському господарстві. Наука й економіка. 2014. № 2 (34). С. 94—98.
4. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 400 с.

5. Михайлова Л.І., Гуторов О.І., Турчина С.Г., Шарко І.О. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2015. 234 с.

6. Плакіда В.Т., Богдан Н.М. Конспект лекцій з дисципліни "Інноваційний менеджмент". Харків: ХНАМГ, 2010. 76 с.

7. Русанюк В.В. Зарубіжний досвід державного регулювання аграрного підприємництва. Економіка АПК. 2020. № 4. С. 121—129.

8. Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 464 с.

9. Шепель Н.Г. Конспект лекцій з дисципліни "Управління інноваціями". Дніпродзержинськ: ДДТУ, 2013. 74 с.

10. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Москва: Прогресс. 1982. 456 с.

References:

1. Donets', O. (2013). "Innovation and its features in the agricultural sector of Ukraine's economy", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 12, no. 1, pp. 92—97.
  2. Dudar, T.H. and Mel'nychenko, V.V. (2008), *Innovatsijnyj menedzhment [Innovation management]*, *Ekonomichna dumka*, Ternopil', Ukraine.
  3. Martyniuk, M.A. and Ratoshniuk, T.M. (2014), "Innovations in agriculture", *Nauka j ekonomika*, vol. 2 (34), pp. 94—98.
  4. Mykytiuk, P.P. (2007), *Innovatsijnyj menedzhment [Innovation management]*, *Tsentr uchbovoi literatury*, Kyiv, Ukraine.
  5. Mykhajlova, L.I. Hutorov, O.I. Turchina, S.H. and Sharko, I.O. (2015), *Innovatsijnyj menedzhment [Innovation management]*, *Tsentr uchbovoi literatury*, Kyiv, Ukraine.
  6. Plakida, V.T. and Bohdan, N.M. (2010), *Konspekt lektsii z dystsypliny "Innovatsiinyi menedzhment"*, [Lecture notes on the subject "Innovation Management"], *KhNAMH*, Kharkiv, Ukraine.
  7. Rusaniuk, V.V. (2020), "Foreign experience of state regulation of agrarian entrepreneurship", *Ekonomika APK*, vol. 4, pp. 121—129.
  8. Stadnyk, V.V. and Jokhna, M.A. (2006), *Innovatsijnyj menedzhment [Innovation management]*, *Akademvydav*, Kyiv, Ukraine.
  9. Shepel', N.H. (2013), *Konspekt lektsii z dystsypliny "Upravlinnia innovatsiamy"*, [Lecture notes on the subject "Innovation Management"], *DDTU, Dniprodzerzhynsk*, Ukraine, pp. 1—74.
  10. Shumpeter, J. (1982), *Teoriia ekonomichnoho rozvytku [Theory of economic development]*, *Prohres*, Moscow, Russia.
- Стаття надійшла до редакції 23.04.2021 р.*